Ágh István

Életfa

Tükrös tavasz közeledik,
fám fölülről fényesedik,
madár szól a felső ágán,
koronája szivárványán,
első szava bimbót hajt ki,
nekem se szabad hallgatni,
másik szavára virágok
nyílnak, sípolok virágot,
harmadik szavára gyöngyöt
serkentünk, zöldpihés gömböt,
gyöngyöcskét gömbbé, gyümölccsé,
mintha tél se lenne többé.

Varga Domokos

Méhröptető március

Elég volt télire beszorulniuk a kasba. A kora tavaszi napsütés nemcsak a hóvirágokat, kökörcsineket, kankalinokat, tőzikéket, hunyorokat, tyúktaréjokat, kakasmandikókat és társaikat, hanem őket is előcsalogatja. Eddig a tavaly összehordott tartalék mézen éltek, most végre gyűjthetnek is valamit. Nem sokat, persze, mert kevés ez a virág annyi méhnek: messzi kilométerekre kell olykor elbolyongniuk, hogy üres hassal ne térjenek haza.

Jó néhány fa és bokor bont már virágot márciusban, mielőtt még kileveledzene: a mogyoróbokrok után sorra sárgulnak ki az égerfák, a kecskefüzek, a rekettyefüzek, a kosárfonó füzek, a fehérnyárak, a nyírek himbálódzó hím barkái – cicaberkéi, cicamacái – is egyre-másra pelyhesednek meg. A mézelő barkákat körül is dongják-döngik a méhek, akárcsak a fakadó földi virágokat, de a legszívesebben mégis a virító sombokrok nektárját dézsmálják. Ahol sombokroktól sárgállanak a márciusi kopasz erdőszélek, ott nincs is baj: nemcsak a munkálkodó méhek laknak jól, hanem a kiürülőfélben levő lépekbe is jut a zsákmányból.

Előbújnak barlangjukból ilyenkor a csíkos fejű, keskeny képű borzok is – miután végigaludták az egész telet –, s csigákkal, gilisztákkal, gyökerekkel töltik meg kiürült gyomrukat. Felébrednek a tüskés gombóccá gömbölyödött sündisznók, s ők is mindjárt körülszaglásznak, szerteszaladgálnak, hol lelhetnének ízletes, finom férgeket. De egy-egy pockot, egeret, békát sem vetnek meg. Fent a fákon meg mókusok futkosnak: vöröses bundájuk, lompos farkuk messze virít a csupasz ágak közül.

Nem olyan néma már az erdő, mint néhány héttel ezelőtt. Jönnek az örvös galambok, az énekes rigók, vörös vércsék, vörösbegyek, s az itt telelt madarak is rendre megszólalnak. „Kicsit-ér, kicsit-ér!” – kiáltják a cinkék. Felcsattan egy-egy ághegyről a feketerigó harsány éneke: „Tilílió, lílió, lió, fütty – lió, lió, tilílió, fütty!”, de hallik már az erdei pinty hasonlóképpen messze hangzó, csengő szava is: „Pink-pink-pink!” A vörösbegyek „tik-tik-tik-tik-tik”-et kiáltanak, majd önmagukat csitítják egy-egy elnyújtott, csendesebb „csiií”-vel.

Mocorog minden az ég alatt.

Az őzbakok homlokán márvány készen ágaskodik-hegyesedik az új agancs, amely az ősszel elhullajtottnak a helyébe nőtt. A szarvasbikák viszont most vetik csak el a maguk jóval nagyobb csontkoronáját. A két fél agancs külön-külön válik le a fejükről, és fúródik bele a megkásásodott hóba, puha avarba, vagy akad fenn a bokrok ágai között.

A szarvastehenek – a suták – évhosszat agancstalanok. De most a bikák sem szolgálnak már rá a *szarvas* nevezetre: csak két bütyök marad a fejükön, legyen miből kihajtania nyárára az új agancsnak.

Balogh József

Tavasz

Éled a kaptár,
langyos a szél,
gyöngül a fagy már,
iszkol a tél.

Bomlik a barka,
szőkül a fény,
fecskedal, újra
légy az enyém!

Szalai Borbála

Tavaszt ünnepeltünk

Táncos lábú szellő
libbent át a kerten,
minden rügybölcsőbe
bekukkantott csendben.
Keltegetni kezdte
a csöpp rügyecskéket,
s barackfáink ágán
sorra mind felébredt.
Gyorsan kidörzsölték
szemükből az álmot,
s szirmuk bontogatták
a barackvirágok…
Rózsaszín csokrokkal
tele lett a kertünk –
barackfavirággal
tavaszt ünnepeltünk.

Gazdag Erzsi

Télűző

Kikelet, kikelet,
kergesd el már a telet!

Verd meg déli szelekkel,
mielőbb elszeleljen.

Napparázson sütögesd,
dérrel, hóval süvegest!

Sugár-seprűvel nyomát,
söpörd el a tél havát!

Döngő méhet szemébe,
darazsat szórj elébe!

Rügyes ággal bokáját,
csapkodd meg az irháját!

Madárhangon kiálts rá!
Attól szalad világgá!

Nagy Gáspár

Tavaszbiztató

Télből elég
már a juss

ne késlekedj
március

meleg széllel
ide fuss

kívánom hogy
messze juss!

Osvát Erzsébet

Rigófütty szól

Észrevette a bagoly,
Télapó már csomagol.
Még a kóbor szél is látta,
s szállt a hírrel hét határba.
Felzengett
a cinkeének:
Végre vége van a télnek!
Rigófütty szólt
erdőszerte:
Előbújhat mókus, medve!
Sürgönyözték
a fecskének:
Gyere, vár a régi fészek!
Telefonált
egy gólyapár:
holnap itthon kelepel már.
Vígan voltak
a virágok.
Rendeztek nagy vigasságot.

Weinrauch Katalin

Ibolya

Szerényen virító
tengernyi ibolya:
tavaszi kerteket
szőnyegként borítja.
Kék égre nevetve
kitárják kelyhüket,
tántorgó méhecskék
nektárból szürcsölnek.
Dünnyögő, zümmögő,
álmos méhek raja,
álmukból ébredtek
a virágillatra:
napfénytől, nektártól
megmámorosodva
ürítnek kelyheket
újszülött tavaszra.

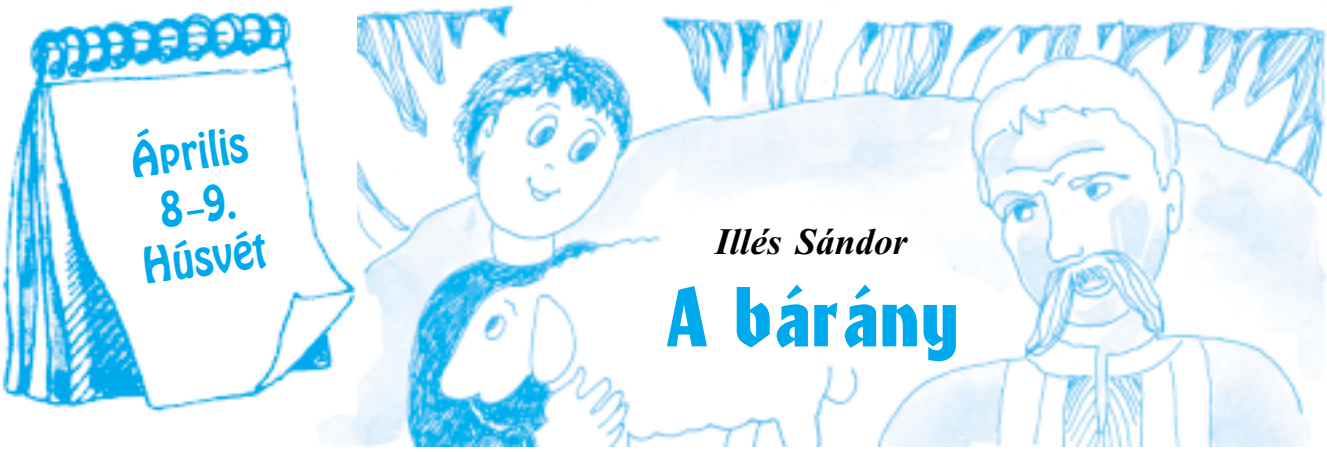

Illés Sándor

A bárány

Még most is látom annak a báránynak ártatlan, szelíd tekintetét. Megbocsátóan nézett rám, mintha semmit se sejtene a világról, pedig tudom, még ma is belém harap a megismerés éles foga. Mindent tudott az a bárány. Apám hozta nekem egy tavasszal a határból, ahol juhászokkal találkozott távoli, zsenge legelőkön. Tőlük kapta ajándékba az ártatlan jószágot. Kocsiderékban érkezett, a lucerna tetején pihenve a bárány, fehéren és ártatlanul.

– Nézzed csak, kisfiam, mit hoztam neked! – emelte gyengéden az ölembe.

– Bárányt!

Akkor nézett rám először a bárány, s én nem felejtem el a tekintetében felcsillanó kérdést, azt az ősit, amelyet a bárányok tesznek fel, s amelyre a farkasok sosem tudnak felelni. Csak lesütik a szemüket, és dadognak. Mint én is, ha eszembe jut az a régi pillanat.

Nevelgettem, ajnároztam, mindennap kitereltem a közeli legelőre, ott leheveredtem a fűre, s ő olyankor mellém telepedett. Olykor megsimogattam és kiszedegettem göndör szőréből a bogáncsot. Előfordult, hogy szólt is hozzám, amikor kettesben maradtunk. Bégető hangján mondott valamit, és én azóta is tűnődöm: vajon mit akart közölni velem és a világgal.

Húsvét hetében jártunk, amikor akaratlanul is fültanújává váltam egy családi beszélgetésnek. A nagyapa azt találta mondani, hogy talán le kellene vágni a bárányt.

– Közelg a húsvét! – mondta. Ő így beszélt, mert a Bibliát olvasta folyton. Közelg!

Mélyen megrendültem. Futottam a bárányhoz, cibálva lökdöstem be új rejtekhelyére, a szalmakazal mögé, mert elhatároztam, hogy megmentem. Titokban hordtam neki az élelmet, a vizet, s amikor a mama olykor megkérdezte, hogy hol a birka, csak dünnyögtem lesütött szemmel. Jaj, dehogy árultam volna el!

Később azt hazudtam, hogy alighanem világgá ment szegény jószág, mire a mama megcirógatta a fejem, és azt mondta: „Majd csak megsegíti egy jó lélek!” – mert ő így gondolkodott. Azt hitte, vannak jó és rossz lelkek. Mert nem az emberek rosszak, csak a lelkük gonosz. Így érkezett el végre az oly áhítattal várt feltámadás, amikor megszólaltak újra az elnémult harangok, hirdetve a csodát. Úgy éreztem aznap, hogy végképp elfeledkeztek a bárányról, hiszen bőven akadt más ennivaló a házban. Levághatja a mama a tyúkokat, a tömött kacsát, vagy akár a gonosz kakast is, amelyik néha megkergetett az udvaron. Nagy felbuzdulásomban kiloptam az asztalfiókból is az éles késeket, és a

kamrába rejtettem el őket, a zsákok mögé. „De mi lesz, ha nagyapa felfedezi a rejtekhelyet?” – sűrűsödött bennem a félelem. De nagyapa fehér bajszát simogatva a Bibliát vette elő aznap délután, abból olvasott hangosan a gangon, erről eszébe juthatott valami, mert egyszer csak megindult szálfaegyenes tartással a szalmakazal felé. De nem volt kés a kezében. Szeretet sugárzott a szeméből és valami túlvilági fényesség. Megállt a rejtekhely előtt, tudta jól, hogy ott a bárány, hiszen, ahogy később elmondták, ő hordta neki lopva a zöldet. Eltolta a bejárat elől a szárkévét, és így szólt csendesen:

– Kijöhetsz, kisbárány! Eljött a feltámadás órája!

És a kisbárány akkor kijött. Hozzáfutottam, letérdeltem mellé, átöleltem a nyakát, és ő akkor rám nézett. Ma sem tudom, köszönet volt a szemében vagy megbocsátás. Bennem meg valami csodálatos érzés, ami mindmáig elkísért. Valami homályos sejtelem arról, hogy talán megmentettem az ártatlant. Ha erre gondolok, akkor még most is felbuzog bennem az öröm. És őrzöm annak a pillanatnak csodálatos ízét és a képet, amely úgy rögződött belém, mint egy elszakadt film: a mama riadtan áll az udvar közepén köténye sarkát markolászva, apám meg a magasba tekint, a köröző galambok röptét figyeli, hogy senki ne lássa elhomályosuló szemét. A nagyapa meg olyan ősz hajtincsével, mintha a mennybéli Atya ereszkedett volna közénk.

Talán a kerti csipkebokrok is lángot fogtak, vagy csak a mama kotlája* alatt világított a tűz fénye? A harangok meg szüntelenül szóltak, ezek diadalmas éneklése kísér utamon még ma is. Hozsánna! Azóta persze rádöbbentem, hogy nem én váltottam meg a bárányt, hanem az égi Bárány váltott meg valamennyiünket, akik hiszünk az örök feltámadásban. Mert hinni kell! Ezt üzeni a húsvéti harangszó.

A bárányoknak is, meg a farkasoknak is.

* *kotla* – háromlábra tett főzőüst vagy bogrács

Húsvét másodnapján
mi jutott eszembe?
Cifra vízipuskát
vettem a kezembe.
Elindultam véle
hímes tojást szedni.
Adjatok, hát, lányok,
ha nem sajnáljátok,
mindjárt porrá áztok,
szívemből kívánom!
(Népköltés)

Jó reggelt, jó reggelt,
kedves liliomszál,
megöntözlek rózsavízzel,
hogy ne hervadozzál!
Kerek erdőt jártam,
piros tojást láttam,
bárány húzta rengő kocsin
mindjárt ideszálltam.
Nesze hát rózsavíz,
gyöngyöm, gyöngyvirágom,
hol a tojás, piros tojás,
tarisznyámba várom!
(Népköltés)

E húsvét ünnepnek
második reggelén
tudják azt már maguk,
miért jöttem ide én.
Hamar hát előmbe
százszorszép leányok,
piros rózsavizem
hadd öntözzem rátok.
Aztán nyugodt szívvel
innen távozhatok,
emlékül néhány szép
piros tojást kapok!
(Népköltés)

Zöld erdőben jártam,
sárgarigót láttam.
Megkérdeztem tőle,
lát-e rózsát erre?
Sárgarigó azt mondta:
Láttam bizony két rózsát,
meg egy sárga violát.
Szabad-e locsolni?
(Népköltés)

Szepesi Attila

Tavasz közelére

Kelnek csobogó vizek
tavasz közelére…
Kivirít a martilapu,
gyöngyike,
tőzike,
salamonpecsétje.

Aranyékű, bóbitás
banka száll az égre…
Barna őzek barangolnak…
Pille ül
a bársonylila
ibolya kelyhére.

Végh György

Virághozó április

Elmúlt a tél: itt a tavasz,
minden bokor újra éled–
a földből a virágokat
előhúzzák a tündérek.

Április is segít nekik,
megáll minden kicsi fánál –
virágot tűz mindenhová:
tavasz van ott, merre járt már.

Virágot hint a friss szélbe,
száll a színek zivatarja –
s merre elmegy, a kopár föld
virágoktól tarkabarka.

Birtalan Ferenc

Közhírré tétetik!

Márpedig mostan kidoboltatik:
Öregek, ifjak, kitavaszodik!
Hólével telik minden árok,
hadrendbe állnak hóvirágok,
és: jobbra át! és: balra át!
vezényelnek az ibolyák.
Indul a sereg harcra,
riadót fúj a barka.
Rügyet nyit ezer ág, bokor,
sörényes szellő dobrokol,
a Nap villámló karddal int:
előre minden kankalint!
Csöndesedjen a csatatér,
mire a pipacs ideér!

Márpedig mostan kidoboltatik:
Öregek, ifjak, itt a tavasz, itt!

Jánky Béla

Fecskeváró

Készül már a fecske
visszaszállni.
Sikerül-e régi
fészkét megtalálni?

Eresz alá állok
barkaággal –
ösvényt török, égit,
füttyöm visszhangjával.

Zelk Zoltán

Bárányok

Terelgeti a Szél-pásztor
bárányfelhő-nyáját,
füttyel hívja, hívogatja
kis Szellő kutyáját.

Égi mezőn mendegélnek,
hegyek fölött járnak,
éjszaka, a csillagok közt,
fény-akolban hálnak.

Falu szélén, erdő mellett
bárányok legelnek,
napsütötte, harmat-ázott
friss füvecskét esznek.

Vígan vannak, örülnek a
fűnövesztő nyárnak,
s fel-felbégetnek az égre
felhő-barikáknak.

Képes Géza

Április

Zsong, zsong, zsibong,
dalolva dong
a kertben a mandulafa.
Méh, millió!
S porzik a hó,
az ágak könnyű hava.

A Medve-hegy
füle megett
piros pamat nőtt, míg aludt –
átfogva lágy
zöld derekát
táncol véle a lomha út.

Pöttöm leány
ruhája, lám,
madárhangokkal pöttyözött;
tipegve lép,
nevet feléd,
hajába kék szellőt kötött.

Köröskörül
a föld örül
s az ég csillámlik, mint a gyöngy;
lomb és a rét
vad lázban ég:
fény lobban és a munka döng.

Zsong, zsong, zsibong,
dalolva dong
a kertben a mandulafa.
Fény, föld, virág –
zengj, új világ –
friss dallamú, tiszta szava!

Gianni Rodari

A 75-ös trolibusz

Rómában egy reggel a 75-ös trolibusz, miután elindult a végállomásról, nem robogott végig megszokott útvonalán, hanem elkanyarodott, kifelé tartott a városból, s néhány perc múlva már a szabad mezőkön futkározott, akár egy vakációzó nyúl.

Az utasok valamennyien újságot olvastak, még azok is, akiknél nem volt lap, mert ők a szomszédjuk válla fölött átpislogva böngészték a híreket. Egy utas lapozás közben felpillantott, kinézett az ablakon, s máris kiáltozni kezdett:

– Kalauz, mi történik itt?! Hallatlan! Abszurdum!

A többi utas is felnézett az újságjából, és tiltakozó kiáltásaik viharos kórussá dagadtak:

– Mi az, vidékre megyünk?

– Mit művel ez a vezető?

– Megőrült, ártalmatlanná kell tenni!

– Micsoda közlekedés!

– Tíz perc múlva kilenc! – kiáltotta egy ügyvéd. – Pont kilenckor a bíróságon kell lennem. Ha elmarasztalnak, beperelem a vállalatot.

A kalauz és a vezető igyekezett helytállni az ostrom közepette. Kijelentették, hogy ők nem tehetnek semmiről, a trolibusz nem engedelmeskedik nekik, s a saját feje után megy. S valóban, ebben a pillanatban a trolibusz már le is tért az útról, és egy üde, illatos erdőcske szélén lefékezett.

– Nini, kis ciklámenek! – ujjongott fel egy nő.

– Ez igazán a legalkalmasabb pillanat a ciklámenekkel való foglalkozásra! – döfött feléje az ügyvéd.

– Nem érdekel – jelentette ki a nő. – Legfeljebb késve érkezem a minisztériumba, és megmossák a fejemet. Most már igazán mindegy, s ha már itt vagyok, ciklámen akarok szedni. Legalább tíz éve nem szedtem.

Leszállt a trolibuszról, nyitott szájjal mélyen beszívta a különös reggelnek a levegőjét, és nekiállt ciklámencsokrot szedni.

S mivel úgy látszott, hogy a trolibusznak esze ágában sincs elindulni, még kevésbé visszafordulni, egyik utas a másik után szállt le, hogy kinyújtóztassa a derekát, vagy elszívjon egy cigarettát, s közben a bosszúságuk úgy szétfoszlott, mint köd a napsütésben. Egyikük letépett egy margarétát, s a gomblyukába tűzte, másikuk egy szem éretlen epret fedezett fel, s kijelentette:

– Én vettem észre! Megjelölöm a névjegyemmel, s ha megérett, eljövök és leszedem, de jaj lesz, ha nem találom itt.

Csakugyan ki is vett a tárcájából egy névjegyet, és egy ágacskára szúrva odatűzte az eper mellé. A névjegyen ez állt: doktor Stempli Giulio.

A Közoktatásügyi Minisztérium két hivatalnoka zsebre vágta az újságját, és futballozni kezdett. Valahányszor a labdába rúgtak, ezt harsogták:

– Mindent bele!

Vagyis: mintha kicserélték volna őket, s nem lennének azonosak azokkal az utasokkal, akik egy perce még szidták a trolibusz személyzetét. Közben azok is megosztottak egy karaj rántottás kenyéren, és pikniket rögtönöztek a füvön.

– Vigyázat! – kiáltott fel hirtelen az ügyvéd.

A trolibusz ugyanis megrázkódott, és lassan gördülve magától megindult visszafelé. Alig volt idejük felugrálni, utolsónak a ciklámenes hölgy maradt.

– Nem ér a nevem! – tiltakozott. – Éppen most kezdtem jól érezni magam!

– Hány óra lehet? – kérdezte valaki.

–Jaj, ki tudja, milyen késő van már.

Mindannyian a csuklójukra pillantottak. Óriási meglepetés: minden óra tíz perc múlva kilencet mutatott. Kiderült, hogy a kis kirándulás alatt az óramutatók meg sem mozdultak. Ajándékidőt kaptak, külön szabadságot, mint valami váratlan, kedves meglepetést.

– Ez lehetetlen! – hitetlenkedett a ciklámenes hölgy, miközben a trolibusz már megszokott útvonalán robogott a város szíve felé. Mindenki ámuldozott. S amikor az újságjukra pillantottak, a lap tetején meglátták az aznapi dátumot: „március 21.” A tavasz első napja, amelyen minden lehetséges.

Sziráky Judith fordítása

Vidor Miklós

Virághívogató

Ibolya, ibolya,
vén erdőnek fiatal
mosolya!
Hóvirág, hóvirág,
tárd ki nékünk a tavasz
kapuját!
Kikerics, kikerics,
kiderül az ég fölöttünk,
ha te nyitsz!

Mészely József

Szellőrózsa

Szellőrózsa,
Virág-manó,
Hóvirággal
A hangadó.

Tisztáson és
Csalit alatt
Ezüst fénnyel
Hinni biztat.

Hinni fényben,
Kikeletben,
Tavaszt-váró
Szeretetben.

Kányádi Sándor

Cicus, cinke, citera

Fürge vizek habosodnak,
hegyek, völgyek mosakodnak,
törülköznek reggel, este
rojtos, bojtos fellegekbe.
Március, március,
bolyhosodik a cicus.

Sütkérezik a domboldal,
sütteti hasát a nappal,
kamasz szelek fütyörésznek,
szikkadoznak az ösvények.
– Cinke, cinke, cinege,
jön a tavasz, tetszik-e?

– Tetszik bizony, csak siessen,
hogy a tollam fényesedjen,
hogy a begyem begyesedjen,
s a hangom is édesedjen,
pengjen, mint a citera,
cit-cit, cit-cit, citera.

Kókara

– Te, Bogi! Hogy lehet az, hogy sokakat becsap a gonosz, hiszen mindenkinek van feje, és tud gondolkozni!

– Ez igaz, mindenki használhatja a fejét. Sőt, az igazság az, hogy használja is, csak rosszul. Merthogy a gonosz sokkal jobban ismer bennünket, mint mi magunk, és nagyon jól tudja, mit tegyen, s hogyan vegyen rá olyan tettekre, amiket igazából nem szívesen teszünk meg.

– De ha egyszer nem akarom, akkor nem teszem meg, amit akar.

– Ó, dehogyisnem! Az egyik rokonod is azt hitte, és későn jött rá a valóságra.

Senki sem tudta úgy játszani a Szélkeringőt, mint Kókara, a Búzavirágmező prímása. Amikor rázendített a muzsikára, a mezőn megállt az élet. A madarak abbahagyták az éneket, a futkosó hangyáknak hirtelen rengeteg idejük lett, még az örökmozgó vakond is talált okot arra, hogy jólesően nyúljon el a háza ajtajában.

– Játszd el még egyszer! – kérlelték kórusban a mező lakói Kókarát, mikor a keringő végére érve letette a vonóját. A kis tücsök pedig boldogan tett eleget a kívánságnak, hiszen semmi sem okozott nagyobb örömöt neki, mint hogy együtt szálljon a zene szárnyaival.

A szép muzsikának azonban nemcsak csodálói voltak, hanem irigyei is.

– Na hiszen – vágott grimaszokat Frutta, a pók. – Ilyen hangszerrel könnyű szépen muzsikálni. Ha nekem is lenne hegedűm, senki sem hallgatná többet ezt a felfuvalkodott ficsúrt. Hiszen rossz nézni, ahogyan a vonót tartja.

Frutta három szemtelen fiacskája összesúgott a háló sarkában.

– Mit szólnátok hozzá – kezdte ünnepélyes hangon Ficóka, a legidősebb pókcsemete –, ha elhoznám apának azt a híres hegedűt?

– Ugyan már, azt hiszed, odaadja neked? – gúnyolódott öccse, Micóka. – Nekem talán igen, de neked!

– Tudjátok mit? – állt civakodó bátyjai közé Vicóka. – Kössünk fogadást!

A pókifjak megegyeztek a tétben, és megbeszélték a sorrendet. Először Ficóka indult szerencsét próbálni.

– Jaj, de fáj! – fakadt sírva fejét ingatva a hegedűs háza előtt. – Jaj, a szemem, jaj, a szemem!

– Hogyan segíthetnék rajtad? – kérdezte szánakozva az ablakot tisztító Kókara.

– Nem, sehogy, sajnos nem tudsz rajtam segíteni… Ó, vagy talán mégis! Nemrég hallottam a hegedűd hangját, és valósággal elvarázsolt. Ha nekem adnád a hegedűdet, biztosan elfelejtkeznék a fájdalomról!

A tücsök azonban sajnálkozva ingatta a fejét. Nem, a hegedűt nem adhatja, hiszen a zene gyógyítja meg a rétlakók bánatos lelkét, nem pazarolhatja el egyetlen panaszosra! Ficóka dolgavégezetlen tért vissza a hálóhoz.

Micóka úgy gondolta, másképp kell az ilyenekkel bánni, megpróbált hát ráijeszteni a zenészre. Éjszaka meglepte a hazafelé igyekvő Kókarát, és ki akarta csavarni a kezéből a hangszert. Kókara azonban ügyesebbnek bizonyult, s mire Micóka körülnézett, már nyoma sem volt a kis prímásnak.

Vicóka sokáig gondolkodott, hogyan csalhatná ki a hegedűt a mező zenészének kezéből. Aztán szó nélkül nekiindult a pipacsligetnek, fúrt, faragott, festegetett, majd előállt egy csillogó-villogó mákgubódobbal. Amikor Kókara rázendített kedvenc dalára, mellé ült, és nagy élvezettel verte a hangszerét. Kókara szíve egyre jobban fájt a csillogó zeneszerszámért.

– Szívesen neked adnám – válaszolta kérésére Vicóka, – de akkor én min fogok játszani?

– Hát csak ez a baj? Tessék, itt van a hegedűm, én már úgyis meguntam.

Vicóka még sokáig kérette magát, majd mély sóhajtással beleegyezett a cserébe.

Aznap este nagy ünnepség volt Frutta hálójában. Annál kevésbé volt boldog Kókara. Hamar rájött arra, hogy meggondolatlan volt, hiszen a mákgubódobon nem tudott dallamot játszani, az állatok lelke a tam-tamtól nem lett könnyebb, s a csillogó külső is hamar megkopott. A mező muzsikása munka nélkül maradt, és senkit sem hibáztathatott, csak saját butaságát.

ÚTRAVALÓ

– Na hiszen, milyen ostoba volt ez a tücsök! Észre kellett volna vennie a csapdát!

– Csakhogy ő ezt nem látta csapdának. Egy jó lehetőségnek tűnt. Honnan sejthette volna, hogy nem jó cserét csinált? Vicóka nem azzal kezdte, hogy kell neki a hegedű, hanem addig forgolódott, míg kívánatossá nem tette a dobot. És ugyanezt teszi a gonosz is. Amit a legjobban irigyel, azt próbálja elvenni, s a legtöbbször úgy, hogy mutat helyette valamit, ami kívánatosabbnak tűnik.

– És mit tehetünk ezellen?

– Egyszerűen csak ébernek kell lenni és odafigyelni. Azt az értéket, amit Istentől kaptál, sokan irigylik, és sokan szeretnék elvenni tőled. Neked azonban tudnod kell, kitől kaptad, mire kaptad, kinek tartozol azzal, hogy megőrzöd és használod. Ha nem vakít el mások értéke, akkor nem kell félned a csapdától.

Olasz Tímea

Bibliai ábécé

Egyiptom. Egyiptom vagy az egyiptomiak neve több mint kétszázszor fordul elő a Bibliában. A Nílus völgyének gazdag termőföldje a Közel-Kelet éléskamrája volt, ez tette olyan fontossá. A Biblia valamennyi népe tudott Egyiptomról, hatalmas uralkodóiról, a fáraókról, épületeiről és kultúrájáról. Egyiptomban nevezte el Mózes Izráelt „Isten népé”-nek, s onnan indultak el a zsidók az ígéret földje felé tartó vándorlásukra. A zsidóknak sok rossz emlékük fűződött Egyiptomhoz, s a próféták gyakran emlékeztették őket Isten jóságára és hatalmára, amellyel kihozta népét a „szolgaság házá”-ból.

Eke. A bibliai korban egykarú (egyszarvú) faekével szántottak, amelynek alul hegyes kampója volt fából vagy vasból. Ökrökkel húzatták, s az ekevas (vagy fakampó) barázdát vont a köves talajban. A szántónak állandóan a vontató állaton meg a barázdán kellett tartania a szemét; ha jól akarta végezni a dolgát, nem tekinthetett hátra. Amikor Jézus ezt mondta: „Aki az eke szarvára teszi a kezét és hátratekint, nem alkalmas az Isten országára.” Ezzel a képpel azt akarta érzékeltetni, hogy nem lehet jó tanítványa az, aki a régi, még megváltatlan életére és szokásaira kacsingat vissza.

Ekrón. A filiszteusok öt nagyobb városának egyike. Itt volt istenüknek, Baalzebúbnak a bálványa. Aházia, Izráel királya betegségében ide küldött követeket, hogy kérdezzék meg, meggyógyul-e. Isten angyala azonban elébük küldte Illés prófétát, és ő ezt kérdezte tőlük: „Talán nincs Isten Izráelben, hogy ti Baalzebúbot, Ekrón istenét mentek megkérdezni?” Visszaküldte őket, és megüzente velük a királynak, hogy ezért a bálványimádásáért nem kel fel többé a betegágyából. Így is történt.

Elámiták. A Perzsa-öbölnél, a Tigris torkolatánál elterülő föld, Elám lakói. Onnan is voltak a szétszórtságban élő zsidók Jeruzsálemben, amikor a tanítványokra kitöltetett a Szentlélek.

Eleázár. Áron harmadik fia. Ő örökölte apja után a főpapi tisztet a pusztai vándorlás idején.

Eliáb. Dávid bátyja, Isai legidősebb fia. Őt vezették elsőnek Sámuel elé, amikor Izráel jövendő királyát kereste. A szép szál legény úgy megtetszett Sámuelnek, hogy fel akarta kenni, de Isten így szólt hozzá: „Ne tekints a megjelenésére, se termetes növésére, mert én megvetem őt. Mert nem az a fontos, amit lát az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt, ami a szívben van.” – Az Ószövetségben még rajta kívül vagy egy tucat Eliáb nevű emberről van szó.

Elizeus. Illés próféta utódja. Illés a palástját dobta rá, amikor elment mellette, erre Elizeus otthagyta ökreit, amelyekkel szántott, és Illés szolgálatába állt. Illés elragadtatása után több mint ötven évig volt Izráel prófétája. A királyi udvarban éppen olyan otthonosan mozgott, mint az egyszerű nép körében. Államügyekben adott tanácsot a királynak és Illéshez hasonlóan az Istennek való engedelmességre intette a népet. Feltámasztotta annak a súnémi asszonynak a fiát, aki befogadta a házába, megsokasította a lisztet az éhínség idején, és meggyógyította Naamánt, az arám király hadseregparancsnokát csupán azzal, hogy megüzente neki, hétszer fürödjék meg a Jordánban. Haláláig hűségesen szolgálta népét.

Eljákim. Amikor Ezékiás király uralkodása idején – Kr. e. 701-ben – az asszírok Jeruzsálemet fenyegették, Eljákim volt a palota felügyelője. Ezékiás őt küldte az asszír követség fogadására. Eljákim türelmesen végighallgatta a követ gúnyolódó beszédét, amellyel meghódolásra szólította fel Izráelt, majd jelentette mindezt a királynak és Ézsaiás prófétának. A próféta megnyugtatta a királyt, hogy nem kell félnie, mert az asszír sereg el fog vonulni. S miközben Eljákim felkészítette Izráel fiait a védekezésre, Ezékiás pedig imádkozott, az Úr angyala egy éjjel 185 000 embert vágott le az asszír táborban, úgyhogy a sereg valóban visszafordult.

Elsőszülött. „Ő a láthatatlan Isten képe, a teremtmények között az elsőszülött” – így írja le Pál, hogy milyen hely illeti meg Jézust minden és mindenki más előtt. Azért használja az *elsőszülött* szót, mivel a zsidók számára közérthető a legidősebb fiú helyzete a családban, mint az örökösé és az apa helyetteséé. De *elsőszülöttek*-nek nevezi az Újszövetség a megváltott hívek közösségét, az egyházat is, mivel Isten gyermekeiként, Jézus Krisztus testvéreiként öröklik a mennyei dicsőséget. „Ti a Sion hegyéhez járultatok és az élő Isten városához, a mennyei Jeruzsálemhez és az angyalok ezreihez; az elsőszülöttek ünnepi seregéhez, akik beírattak a mennyekben.”

Első termés. Mivel minden termés, növény és állat Isten ajándéka, az ószövetségi törvény előírta, hogy a zsidó embernek évenként a föld első termését, az első bárányt és az első borjút a templomnak kell adni, mint Istennek járó hálaadományt.

(Cecil Northcott Bibliai lexikon gyerekeknek című könyve alapján)

Olvastad már?

Ugye Te is hallottad már, amikor a felnőttek – sóhajtva, legyintve, ki pedig felháborodva – azt mondják: A mai gyerekek nem olvasnak, csak a képernyőt bámulják…

Mi másként gondoljuk. Hiszünk abban, hogy Ti is szeretitek a könyvet. Ebben a rovatunkban egy-egy közkedvelt ifjúsági regényből vagy meseregényből mutatunk be egy szemelvényt. Azok számára, akik még nem olvasták: kedvcsinálóul, azoknak pedig, akik már kétszer vagy háromszor is: az emlékek felidézéséül.

Móra Ferenc

A rab ember fiai

(Részlet)

A két Szitáry gyerek valami megkésett rókapillét hajszolt a palota kertjében a kis herceggel, mikor Cselebi bég napáldozat táján megérkezett egy szürke szamáron. A csacsi, úgy látszik, nagyon tudta már a járást az erdélyi fejedelem udvarán, mert minden igazgatás nélkül befordult a kapun, mikor egy hosszú dárda orron ütötte.

A dárda végében pedig valami sárga dolmányos hajdú ágaskodott, aki viszont a szürke szamárról tudhatta jól, hogy mi járatban van, mert kegyetlenül ráförmedt a gazdájára:

– Hé, atyafi, nem csárda ám ez a ház, hogy minden csavargó töröknek szállást adjon éjszakára!

– Nono – mondta csendesen Cselebi –, nem is vagyok ám én afféle csavargó török. A fejedelemmel volna egy kis beszédem.

– Beszélj vele holnap.

– De nagyon sürgős ám a dolgom.

– Az a te bajod, a fejedelemnek nem sürgős.

– De éppen annak sürgős, te sárgarigó – pattant föl a török –, s bizony mondom neked, hogy olyan hírt hoztam, ami elrontja a gazdád éjszakai álmát!

– De akkor meg már végképp be nem eresztelek, te tar varjú – csúfolta a hajdú a kopasz törököt, s aligha meg nem kocogtatja a fejét a dárdanyéllel, ha a kis herceg oda nem ugrik:

– Ereszd be a törököt, a fejedelem kapuját nem szabad bezárni senki előtt!

A hajdú engedelmesen bocsátotta le a keresztbe tett dárdát, s a szürke csacsi vidáman baktatott be a kapun. Odaugrott a két Szitáry gyerek is: hátha hírt hall az édesapjáról. Jön-e már, hozza-e már a rubintos kardot, az aranyos citerát?

De nem maradt idejük a kérdezősködésre, mert Tamás észrevette, miben töri a fejét a kis herceg. Kemény bőrlabdájával kontyon akarta találni a törököt, s ha Tamás el nem kapja a kezét, bizony búbon köszönti az Apafi fia a Hajdár basa követét.

– Ne bántsd azt az öreg embert, hercegem, ő sem bánt minket!

Cselebi bég ezenközben lecihelődött a szamárról, s már a tornác küszöbén törülgette le a port a papucsairól a kaftánja sarkával. A Tamás szavára visszafordult, és áldást hányt felé a két kezével:

– Növesszen nagyra az ég, ifjú pálmafa! Erősítse meg a szárnyaidat, szilaj sasmadár! S ha valamikor téged akarna a balsors fejbe puffantani az ő kőlabdájával, jusson eszedbe a te legkisebb szolgád, az öreg Cselebi.

A gyerekek olyan jóízűt kacagtak, hogy belefájdult az oldaluk:

– Bolond török, miért szorulnánk mi a te segítségedre? Attól mentsen meg az isten minden jóravaló magyart.

Többet aztán nem törődtek az öreggel, aki nagy nyögve cammogott föl a széles márványlépcsőkön. A kis fejedelemfit estéli imádkozásra hívta meg Magyrai László uram, a fejedelem udvari papja, a két Szitáry gyerek meg kiballagott a város szélére, a váradi útra, s a sárguló fűbe heveredve lesték a barnuló alkonyatban: veri-e már a port hazafelé az édesapjuk fakója?

Hiába lesték biz azt, nem jött.

Ádámka félénken emelte szemét a bátyjára:

– Nem érte valami baj édesapánkat?

– A mi apánkat? – kérdezte vissza Tamás kevélyen. – Tanuld meg, öcsém, hogy az olyan embert nem érheti veszedelem, mint Szitáry Kristóf.

Az estéli csendben fölharsogott a városi hajdúk kürtszava. Azt jelenti ez, hogy nyolc az óra.

– Siessünk haza, mert bezárják a város kapuját, és idekint rekedünk – kapta karon Tamás az öccsét, és belépkedett vele a városba.

Az utcákon nagy volt a nyüzsgés, a fejedelem palotája előtt is sok volt a szájtátó, bent a palotában is ijedt lótás-futás.

– Mért szalad kend, András bácsi – szólítottak meg a fiúk egy öreg székely hadnagyot –, tán a török van a sarkunkban?

– Az ám – mordult vissza az öreg –, a nyakunkra hozta az a jó apátok!

A két fiú értetlenül nézett egymásra.

– A mi apánk? – rebegték elkékült ajakkal, aztán rohantak az apródok szobájába.

No, oda egészen jó helyre mentek. Olyan zsibongás volt ott, mint mikor az odvas fából kifüstölik a vadméhe-

ket, s a sok nekibőszült méhecske mind a két Szitáry szívébe eresztette a fullánkját:

– Nini, megjött a szép két madár!

– Az ám, a két csóka!

– Akik megették aranyszárnyáért a sólymot!

– Nem a sólymot, csak az aranyszárnyát!

– Mennyit juttatott nektek az apátok a kétszáz aranyból?

– Vigyázzatok, fiúk, éjszakára jól bezárjátok a fiókjaitokat, mert a csókák szeretik, ami fényes!

– De ne féljetek, majd elszedik a csókáknak a körmét mentül előbb!

Ádámkával forgott a világ, lefogta a szemét, és szédelegve kapaszkodott a bátyja karjába. Ennek is olyan volt az arca, mint a sárga viasz, de a szeme úgy égett, mint a parázs. Egyik karjával magához szorította az öccsét, másikkal megforgatta feje fölött a kardját:

– Hadd nézzek a szemében annak, aki hitványul meri a szájára venni a Szitáryak becsületes nevét!

Erre a mennydörgő hangra mind elhallgatott a sok mérges méhecske. Örült, aki úgy behúzódhatott az ablakmélyedésre, mintha ott se volna. Szitáry Tamásnak pedig egyre jobban szikrázott a szeme, ahogy egyenként végigmérte őket tetőtől talpig. Őróla már csakugyan elmondhatta volna az öreg Cselebi, aminek a jó Apafi nagyon nekiörült, hogy: haragos oroszlán.

Hanem ahogy a folyosóra kiléptek, elszállt haragos fölindultsága, s repülni készült a lelkiereje is. Támolyogva dőlt neki a falnak, odaszorította égő homlokát a hűs márványhoz, s megint összeszedte magát.

– Gyerünk a fejedelemhez!

A tanácsterem ajtajában azonban ötösével álltak az őrök. Olyankor volt ez szokásban, ha valami nagy veszedelem ijesztgette az országot, s együtt ült az egész országtanács.

– Nem lehet a fejedelemhez bemenni – tették keresztbe dárdájukat a drabontok.*

– Jó, majd megvárjuk idekint! – sóhajtott Tamás, s lekuporodott egy szögletbe. Az ölébe húzta az Ádámka fejét, s végig-végigcirógatta puha fürtjét:

– Ne félj, testvérkém, jó az isten!

A tanácsteremben nagy civódással lehettek az ország urai. Néha ki-kihallott egy hang, s végigbömbölte az egész folyosót:

– Gyalázat!

– Halál a fejére!

Ilyenkor a két testvér, maga se tudta, miért, egyre szorosabban ölelte egymást. Most egyszerre kipattant az ajtó, s lehajtott fejjel, kuszált hajjal kilépett rajta a fejedelem. A két gyerek térdre esett előtte:

– Igazságot keresünk, nagyságos fejedelem!

– Igazságot, lelkeim? – sóhajtott Apafi. – Azt magam is szeretném tudni, hol lakik. Kik vagytok különben?

– Rab ember fiai – zokogta Ádámka.

– Szitáry Tamás és Szitáry Ádám – tette hozzá méltósággal a nagyobbik.

– Úgy? – csattant fel haragosan a fejedelem. – S még ti kerestek igazságot? No, a ti számotokra talán lesz még igazság Erdélyország tanácsházában!

Azzal visszafordult, s mérgesen becsapta maga után az ajtót. Ki se jött többet, de azért a két gyerek el nem mozdult onnan. Ádámkát, szegényt, elnyomta az álom, de álmában is egyre pisszegett, Tamás csak a szája szélét harapdálta dacosan.

A hajnal piros fénye hidegen világította be a folyosót, mire a tanácsurak elvégezték a dolgukat. A fejedelem fázósan húzta össze magán a köntöst, mikor kilépett az urak kíséretében. Odaintette magához a két Szitáryt:

– Ide hallgassatok, rab ember fiai. Apátok eltékozolta az ország pénzét, csúfot űzött a mi fejedelmi személyünkből, s megcsúfolta a váradi basa őkegyelmét. Ő majd elveszi méltó büntetését ott, ahol van; tinektek mi szolgáltatunk igazságot, amiképpen kértétek vala. Adjátok ide a kardotokat!

A két fiú lecsatolta kardját, és átnyújtotta a fejedelemnek.

– Nem illik a kard amaz ember fiainak a kezébe, akinek gyalázatos vétke veszedelembe sodorta az országot. Vessétek le az én címeremmel ékes apródköntöst! Nem lehet bizalmam annak ivadékaiban, aki rútul visszaélt fejedelme bizalmával. – Ádámka reszketve kapcsolta, Tamás dacosan rázta le válláról a fekete bársonyköpönyeget, amelyen ezüsttel volt kihímezve az Apafiak ősi címere: a karddal átfúrt sisak. S a nagyobb fiú most már kipirult orcával, fölemelt homlokkal állt oda a fejedelem elé, kézen fogva az öccsét. Megszólalt, s hangja bátran és tisztán csengett, mint az ezüst:

– Fejedelem! Míg címeredet viseltem, hallgattam, mint szolgához illik. Most már szabad székely nemes vagyok én, Szitáry Tamás. S én mondom neked, fejedelem, s nektek, főméltóságú urak, hogy egy sincs köztetek, aki olyan becsületes szívvel és tiszta lélekkel szeretné szegény Erdélyországot, mint Szitáry Kristóf. Adja Isten, hogy mai végezéstek meg nem bánjátok. Mi pedig, ha élünk, ha halunk, többet addig elétek nem kerülünk, míg szerencsétlen apánkurunkat meg nem szabadítjuk. Isten minket úgy segéljen!

A tanácsurak egyike-másika nem tudta mosolygás nélkül megállni a gyerek fogadkozását, de a fejedelem kedvetlenül legyintett a kezével, szobájába távozván:

– Az már a ti dolgotok, rab ember gyermekei…

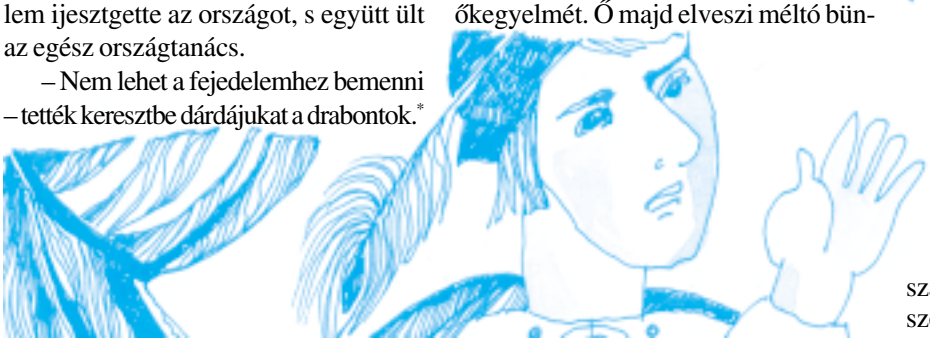

Drabont (darabont) – a XVI–XVII. században gyalogos katona; fegyveres szolga, megyei vagy városi hajdú

Számítógép-suli 45.

A TÁBLÁZAT MENÜ

A Word szövegszerkesztő segítségével táblázatokat is készíthetünk. A táblázat sor(ok)ból és oszlop(ok)ból álló objektum, ami az adatok rendszerezését, áttekintését és elemzését könnyíti meg. A táblázatok készítésével, beállításával és kezelésével kapcsolatos lehetőségek a menüsor **Táblázat** menüje alatt vannak összefoglalva (1. ábra).

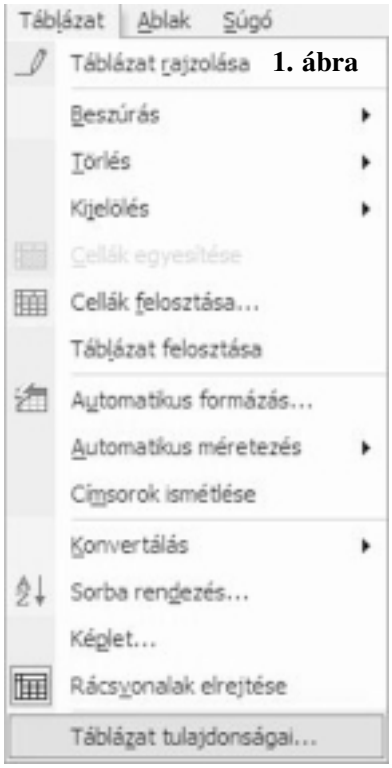

1. ábra

Beszúrás Táblázat

A menüpont választásakor a 2. ábra szerinti párbeszédpanel válik láthatóvá, ahol megadható a tervezett táblázat oszlopainak és sorainak száma, valamint megadható az oszlopszélesség is, de ez utóbbitól nyugodtan el is tekinthetünk.

A táblázatkészítésre gyakrabban használjuk az eszköztár **Táblázat beszúrása** nyomógombját. Megnyomására rács jelenik meg, amelyből az egér húzásával jelölhetjük ki a táblázat nagyságát (3. ábra).

A parancs hatására pontozott vonalakkal határolt táblázatrács keletkezik, amely kitölti a rendelkezésre álló szövegtükröt. Ezt követően már csak ki kell tölteni a táblázat celláit. Az üres táblázat cellái között az egérkurzorral, a billentyűzet kurzormozgató billentyűivel és a **Tab** gombbal mozoghatunk.

A táblázat celláiban a beírt szöveg, szám stb. örökli a dokumentumunk beállítását (balra, jobbra és középre rendezett vagy sorkizárt). Ezeket a beállításokat természetesen megváltoztathatjuk a beírt adat jellegének megfelelően, vagy a táblázat külalakja szempontjából. A beállításokat elvégezhetjük az adatbeírás előtt, vagy azt követően is. Ehhez meg kell tanulnunk a táblázat celláinak, sorainak és oszlopainak, illetve az egész táblázatnak a kijelölését. A kijelölt elemekkel kapcsolatban ugyanazokat a beállításokat alkalmazhatjuk, mint amit a szövegformázásnál megszoktunk (betűstílus-, ill. típusválasztás, szövegrendezés stb.).

Egy cella kijelölése: Vigyük az egérkurzort a cellához, s amikor alakja jobbra dőlő nyíllá ( ) változik, kattintsunk. A cella színe fekete lesz, a kijelölés megtörtént.

Egy sor kijelölése: A szövegtükör bal oldalán, az adott sor magasságában kattintsunk a nyílkurzorral. Ugyanezt a hatást érjük el, ha a kiválasztott sor valamelyik cellájában letesszük a szövegkurzort (nyílbillentyűkkel vagy egérrel odakattintva), majd a **Táblázat/Kijelölés/Sor kijelölése** menüpontot választjuk.

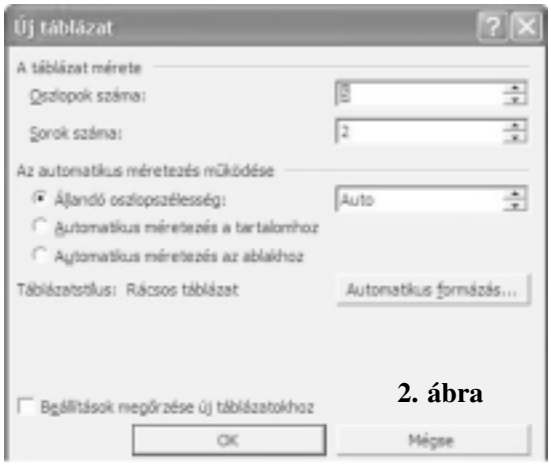

2. ábra

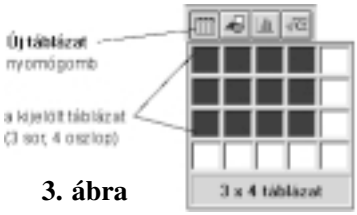

3. ábra

Egy oszlop kijelölése: Vigyük az egérkurzort az érintett oszlop fölé, s amikor alakja lefelé mutató fekete nyíllá változik ( ), kattintsunk. Ez a lehetőség is elérhető menü segítségével: a szövegkurzort helyezzük el az adott oszlop egyik cellájában, majd válasszuk a **Táblázat/Kijelölés/Oszlop kijelölése** parancsot.

Az egész táblázat kijelölése: Vagy az összes sort kijelöljük az egérkurzorral úgy, hogy a nyilat minden sor előtt végighúzzuk, vagy minden oszlopot a kis fekete nyíl elhúzásával. A menü segítségével: **Táblázat/Kijelölés/Táblázat kijelölése**.

A cellahatárokat csak a képernyőn látjuk, a nyomtatásban ezek nem látszanak. Ezért a táblázatot el kell látni vonalazással. Ehhez a **Formátum/Szegély és árnyékolás** menüt kell felhasználni.

A táblázat sor- és oszlopméretei automatikusan állítódtak be. Természetes, hogy a Word megteremti a lehetőséget e méretek módosítására egérrel és a menü felhasználásával.

Egérrel: Vigyük az egérkurzort a módosítani kívánt oszlophatárra. Itt a kurzor kettős vonal nyilakkal ( ) alakra vált. Lenyomva az egér gombját, az oszlophatárt elmozdíthatjuk. Ilyenkor azonban a szomszédos jobb oldali oszlopok is arányosan változtatják méretüket. Ha azt akarjuk, hogy csak egy oszlopra terjedjen ki a változtatás hatása, jelöljük ki, így húzzuk az oszlophatárt, s a többi oszlop szélessége változatlan marad.

Pallay Dezső

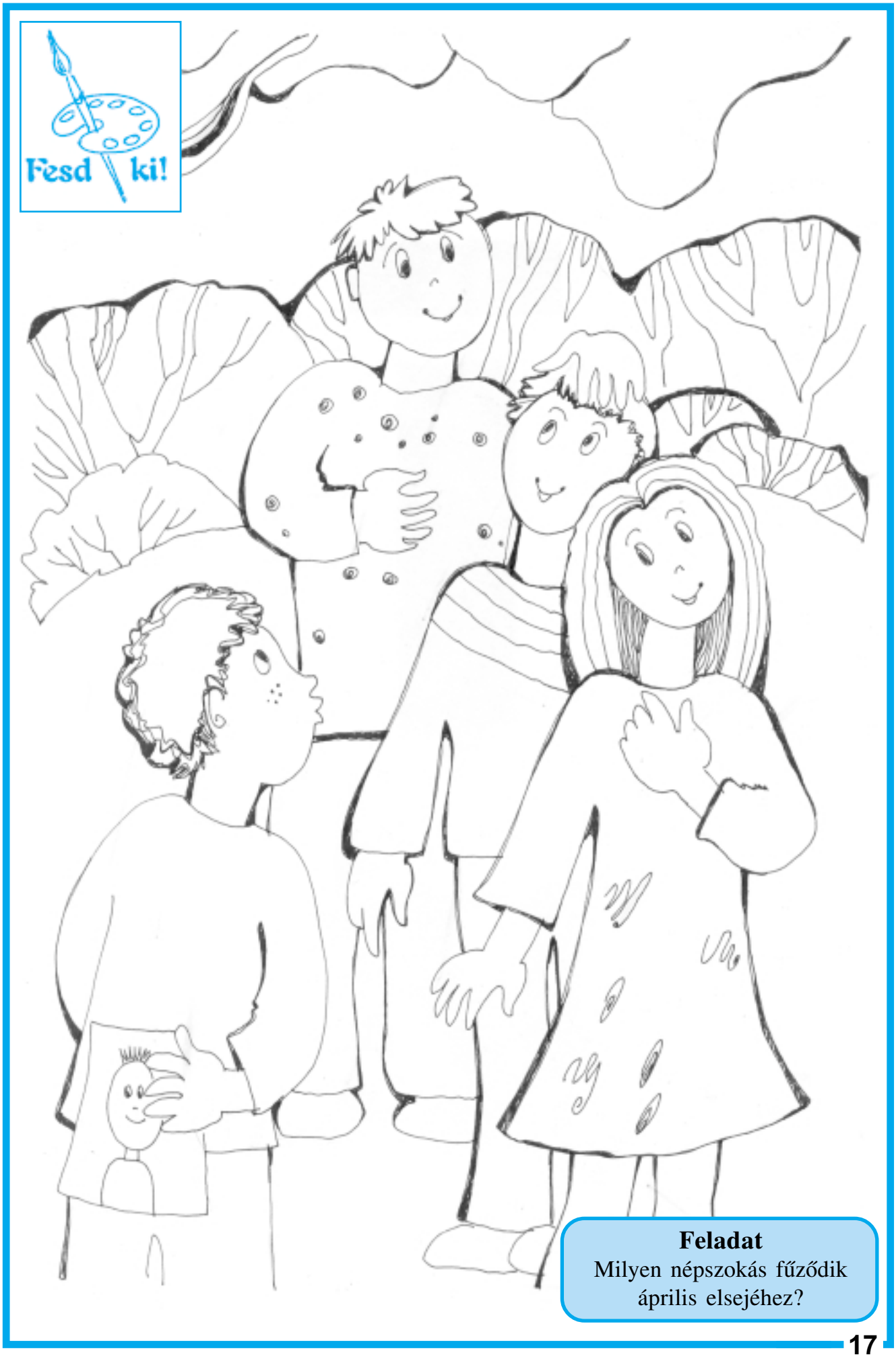

Feladat
Milyen népszokás fűződik április elsejéhez?

A népes gyereksereg kíváncsian várja a meglepetéseket...

Az sem baj, ha csak a padlón jut ülőhely!

Bohán Béla atya gyújtja meg a karácsonyi lángot

Ilyen figyelmes közönség előtt öröm a fellépés.

A matiné fénypontja a *Gyöngykaláris* együttes fellépése

Ivaskovics József karácsonyi dallamokat csal ki gitárja húrjaiból...

...de a szereplőket és a közönséget is dalra fakasztja

Weinrauch Katalin a költészet varázsával gazdagítja az ünnepi perceket

A macsolai betlehemezők

A legszebbek azok a díszek a közös karácsonyfán, amelyeket az ügyes kezű Irka-barátok maguk készítettek

Feladat
Mit jelent az *irókázás* szó?

Fazekas Anna

Sándor, József, Benedek

Azt mondják a bölcs öregek:
Sándor, József és Benedek
zsákkal hoznak jó meleget.
Én meg tudom: ilyen zsákot
emberfia még nem látott.
Eme sosem látott zsákban
tavaszi langy napsugár van.
Ettől bomlik a rügyecske,
hazaindul gólya, fecske,
éled a rét, erdő, mező,
aranylik a déli verő.

Ámbár megeshetik néha:
nem ajándék, de csak tréfa,
mintha hozna meleget
Sándor, József, Benedek.
Nevük napján előfordul,
hogy a hó is megcsikordul
csizmás lábuk talpa alatt,
és az idő rideg marad.
Napsugár és meleg helyett
havat hoznak s jeges szelet.
Várhatjuk a kikeletet!

Mészely József

Sándor, József, Benedek...

Sándor, József, Benedek
Az erdőket járja,
Zöldbársony leveleket
Aggat fel a fákra.

Sándor, József, Benedek
kertekben csatangol,
Bágyadt torkú madárkát
Dalolásra hangol.

Weinrauch Katalin

Sándor, József, Benedek

Sándor, József, Benedek
márciusban, ha jönnek,
hátukon hatalmas zsák,
a meleget úgy hozzák.

Sándor, József, Benedek
nehézkesen lépkednek,
vállukat húzza a zsák,
nehéz terhét nem bírják.

Így szól Sándor: testvérek,
öcsém, József s Benedek!
Én tovább nem cipelek,
kiöntöm a meleget.

Bólint József: igaz a',
hasad a zsák oldala,
a napodon, Benedek
szórjuk szét a meleget.

Hallgatózó madarak
máris dalra fakadnak.
Nagyon bíznak bennetek,
Sándor, József, Benedek.

A nyúl füle

Kubai népmese

Egyszer régen, réges-régen a nyúl nagyon elszomorodott apró termete miatt. Ha már nem lehet akkora, mint a teve és az elefánt, legalább akkora akart lenni, mint a kecske, de semmiképpen sem olyan kicsi, mint amilyenre sikeredett. Addig töprengett, mit tegyen, míg elment az erdő urához, s előadta kérelmét:

– Felséges úr, szépen kérlek, segíts rajtam! Nagyobbíts meg, hadd legyek akkora, mint a teve, de legalább akkora, mint a kecske.

Az erdő ura azt mondta neki, ha megszerzi a sas tollát, az oroszlán fogát és a kígyó tojását, akkor megnagyobbítja a termetét.

Három nap, három éjjel gondolkozott a nyúl, hogyan szerezhetné meg a hatalmas állatoktól mindazt, amit az erdő ura kér. Végül csak kitalált valamit. Felfújt egy töksípot, hangja messzire szállt a hegyen, mire megjelent a sas. Ráförmedt a nyuszira:

– Mit merészelsz? Milyen hangot adsz?

– Egyik szőrszálam szól naponta egyszer, hangjára idesereglenek az állatok, akár föl is falhatnám őket, csakhogy az én táplálékom másféle. Mint azt jól tudod, én növényevő vagyok, így hiába járulnak elém, el kell küldenem őket. Te viszont hasznát vehetnéd a szőrszálamnak. Kössünk üzletet. Nekem szükségem van egy tolladra, hogy tiszteljenek. Add nekem egyik tollad, én pedig helyére rakom zengő szőrszálamat.

Megkötötték az alkut, a sas várt egy napig, aztán a következő és rákövetkező napig, de bizony szőre nem szólt, nem ment helybe a zsákmány, a nyúlnak viszont megvolt már a sastolla.

Töksíp ébresztette másnap a kígyót, meg is jelent a nyúl előtt a hangában. Megkötötték az alkut, akárcsak a sassal, de a kígyó (akkoriban még volt lába) azt akarta, hogy egyik karma szóljon. Mi sem volt könnyebb! A nyúl a kígyó karma hegyére ragasztotta egyik szőrszálát, s ott maradt őrizni a fészket, míg amaz fájdalmát sétáltatta, azután magához vette a kígyó tojását. Már csak az oroszlánfog hiányzott. Szerencséje volt a nyúlnak, egy barlangjából kilépő oroszlán is meghallotta a töksíp hangját, és legnagyobb megrökönyödésére a nyúl nevetett a képébe. Szörnyű haragra gerjedt ekkora szemtelenség láttán, ráüvöltött a nyuszira:

– Mit merészelsz? Mit háborgatsz? Milyen hangot adsz te?

– Bőröm egyik szőrszála szól naponta egyszer, hogy jöjjenek az állatok, amelyek táplálékomul szolgálnának – felelte alázatosan a nyúl –, ha én nem rügyeket, gyökereket és finom füvecskét ennék. Egyik fogadra lenne szükségem, hogy tiszteljenek, te pedig úgysem látnád nagyobb hiányát, mert a szőrszál kényelmesen szájadba juttatná a táplálékot. Nem cserélünk?

Igen tetszett a dolog az oroszlánnak, odaadta hát a fogát.

Mindent beszerzett a nyúl, futott boldogan zsákmányával az erdő urának színe elé.

– Te Nyúl! Csöpp létedre több eszed van, akár a kecskének vagy a tevének – bólintott elismerően a nagy úr. – Túljártál a sas, a kígyó és a hatalmas oroszlán eszén. Nem kell neked nagyobb termet.

A nyúl nagy búsan sarkon fordult, és elkullogott. Az erdő urának csak megesett rajta a szíve, amiért így búnak eresztette a fejét, hát utánaszólt.

– Ne szomorkodj, nyuszi komám, megnyújtom a füledet.

Azóta van az aprócska nyulaknak óriási tapsifülük.

Feladat

Milyen nyelven beszélnek Kubában?

Az üres virágcserép

Koreai népmese

Élt egyszer, nem tudni, merre, nem tudni, mikor, egy bölcs és igazságos király. Egy búsította csak: nem volt gyermeke. Aztán egyszer azt gondolta: „Próbát teszek, úgy keresem meg, ki a legtisztább szívű, legbecsületesebb fiú a birodalmamban. Azt fiammá fogadom, ráhagyom a királyságomat."

Azzal minden fiúgyermeknek, aki csak lakott az országában, egy-egy marék virágmagot küldött és kihirdette:

– Aki a legszebb virágokat neveli ezekből a magokból, fiammá fogadom, és trónom örökösévé teszem!

A gyerekek elültették a magokat, és gondosan öntözgették reggel-este.

Volt köztük egy Ir nevű kisfiú is. Leste-várta, mikor csíráznak ki a magok. Várt tíz napig, egy hónapig, de hiába.

Akkor azt mondta neki az anyja:

– Ültesd másféle földbe, hátha abban kihajtanak.

Megszívlelte Ir, másik cserépbe ültette a magokat, de abban sem csíráztak ki.

Elérkezett a nap, amikor a király udvarába hívatta a gyerekeket: mutassák meg, milyen virágokat neveltek. Tódult a palotába a sok ünneplő ruhás gyerek, mindegyik egy cserép gyönyörű virágot szorongatott.

Persze Ir nem volt közöttük, szégyellt az üres cseréppel a király elébe állni. Végigsétált közöttük a király, megnézte a pompázó virágokat, de egyre borúsabb lett az arca. Nem értette senki az okát.

Végül megállt a palotája ablakában, és lenézett a térre. Meglátott a sarkon egy sírdogáló kisfiút. Ott állt, üres virágcserepet szorongatott, és sírt. A király leszalajtotta érte szolgáit, felhívta a palotába.

– Hát te meg miért sírsz? – kérdezte tőle.

És Ir hüppögve elbeszélte neki, hogy hiába leste-várta, csak nem hajtottak ki a magok. Biztosan ez a büntetése, amiért egyszer almát lopott a szomszéd kertjéből.

Elmosolyodott a király, magához ölelte Irt, és kihirdette:

– Megleltem az én igaz szívű fiamat!

Nem értették az emberek, felzúdultak:

– Éppen ezt, aki üres virágcseréppel állt a színed elé?

– A virágmagok, amiket szétosztottam – mondta akkor a király –, nem is kelhettek ki, mert leforráztam őket. Láthatjátok most már, ki az egyetlen igaz szívű a gyermekek között!

Megértették az emberek, megéljenezték az új királyfit.

A többi gyerek pedig szégyenkezve vitte haza a sok pompás virágot. Mert valamennyien más magot ültettek el, amikor látták, hogy a királyé nem csírázik ki.

Rab Zsuzsa fordítása

Feladat

Melyik földrészhez tartozik Korea?

Miért?

Miért nem színes tollú a tőkés réce tojója?

Mert neki egyedül kell melengetnie a tojásokat. A tarka ruhás hím, a gácsér vidáman úszkál a tó közepén, és nem törődik többé a párjával, amely majdnem egy egész hónapig kotlik a gaz közé rejtett fészekben. Ha neki is színpompás tollruhája lenne, ellenségei rögtön felfedeznék, és vele együtt pusztulnának a tojások is. Ezért olyan egyszerű, földszínű a fácántyúk tollazata is. Pedig a büszke kakas milyen csillogó ruhát visel!

Tudod-e, hogy

a) a teknősök már jóval a dinoszauruszok előtt megjelentek Földünkön?
b) a legrégibb teknőslelet 220 millió évvel ezelőttről származik?
c) jelenleg kb. 270 teknősfajt ismerünk?
d) a teknősök mintegy 60 csontlemezből álló páncélt viselnek?
e) ez a teknő védi meg őket a támadóiktól éppúgy, mint a kiszáradástól?
f) az óriásteknős akár 200 évig is elélhet?
g) a teknősbébik tojásból kelnek ki?
h) a nőstény a homokba rejti tojásait, kiköltésüket pedig a nap melegére bízza?

Kukta Peti, Kukta Panni

Nem csak lányoknak!

Csokis ropogtatnivaló

Hozzávalók: 30 dkg liszt, egy csipet só, egy púpos teáskanál sütőpor, 1 tojás, 20 dkg puha vaj, 5 evőkanál kakaópor, 17 dkg cukor, 25 dkg folyékony csokoládé, 4 evőkanál porcukor

Kikeverjük a tojást a vajjal és a cukorral, majd hozzáadjuk a lisztet, a csipet sót és a sütőport, végül belekeverjük a masszába a kakaóport és a csokoládét is.

A sütőpapírral kibélelt tepsibe teáskanállal kis tésztahalmokat teszünk és kisütjük. Nagyon finom kekszet kapunk!

Jeles évfordulók Magyarország történetéből

Március 27.

II. Rákóczi Ferenc születése

1676. március 27-én Borsiban született II. Rákóczi Ferenc, a magyarországi szövetkezett rendek vezérlő fejedelme (1705–1711), erdélyi fejedelem (1704–1711). I. Rákóczi Ferenc megválasztott erdélyi fejedelem és gróf Zrínyi Ilona fia, majd Thököly Imre nevelt fia. Kisgyermekként ott volt 1685 és 1688 között az anyja által védett Munkács várában. 1688 után családjától elszakítva Habsburg-hű szellemben nevelték a jezsuiták, mindhiába. 1700-ban Habsburg-

ellenes szervezkedést kezdett Magyarországon, de 1701-ben árulás miatt letartóztatták. A fogságból sikerült elmenekülnie, és Bercsényi Miklóssal együtt Lengyelországban előkészítették a szabadságharcot. A Rákóczi-szabadságharc 1703 és 1711 között számos sikert ért el, de a nehézségek és a túlerő végül legyőzte a kurucokat. II. Rákóczi Ferenc a szatmári békét nem fogadta el, előbb Franciaországban, majd 1717-től török emigrációban élt.

1735. április 8-án Rodostóban halt meg.

Mit is jelent?

Gyakran használt idegen szavak

Ugye nemegyszer tapasztaljátok, mennyire megnehezíti a szöveg megértését egy-egy ismeretlen, idegen kifejezés? Oroszi Georgina, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola III. évfolyamos hallgatója Friedrich Schiller Ármány és szerelem című művéből válogatott néhány idegen szót, amelyeket szerinte már az Irka-olvasóknak is ismerniük kell. Jegyezzétek meg ezeket a szavakat!

árgus szemekkel – nagyon éberen, mindent észrevéve (néz, figyel, úgy, mint az ókori görög mitológia Argosz (latinosan Argus) nevű óriása, akinek száz szeme volt)

barbár gör–lat 1. az ókori görögök, majd a rómaiak szemében az övékhez hasonló műveltséggel nem rendelkező (személy) 2. durva, faragatlan, műveletlen ember 3. kegyetlen, kíméletlen, durva ember

grácia lat 1. báj, kellem, kecsesség 2. kegyelem, irgalom 3. leereszkedő jóindulat 4. hála, köszönet (Grácia – a görög–római mitológiában három istennőnek – a kedvesség, az ajándékozás és a hála istennőinek – közös neve)

indiszponált – 1. lehangolt, rossz hangulatú 2. gyengélkedő 3. képességei alatt teljesítő

karmelita – a XII. században a Szentföldön levő Karmel-hegyen alapított, szigorú szabályzatú szerzetesrend tagja

lakáj – fr–ném 1. előkelő családnál alkalmazott, egyenruhás belső inas 2. fizetségért valakit meggyőződés nélkül kiszolgáló

A felsorolt idegen kifejezések közül melyikkel találkozunk népmeséinkben, és milyen jelentésben?

Hímes tojás tervezése

A képzelet világa

Ne hagyd, hogy a kosárban csak egyetlen hímes tojás legyen színes! Tervezz a többi tojásnak is mintákat! Kérdezd meg nagymamát, ő milyen mintákkal díszítette a húsvéti tojást!

A nemzet nyelvében él

A mi nyelvünk

(Részlet)

A nemzet nyelvében él. A nyelv az egyetlen szellemi tényező, amelynek anyagi s gyakorlati ereje s szerepe is van; ezért hatalmas, s ezért esendő. A nyelv adománya nélkül nem lehet sem kereskedni, sem országot igazgatni. De aki hibásan beszéli, írja, az a szellem és anyag csodálatos csereforgalma révén hibásan is gondolkodik. S a hiba ragadósabb, mint az egészség.

Erre szeretném különösen felhívni a figyelmet: hogy aki hibásan beszél, az hibásan gondolkodik is. A nyelv tele van kész képletekkel, amelyek amúgy is befolyásolják, gyakran meghamisítják, még gyakrabban helyettesítik az önálló gondolkodást, s ha most ezeket a kész képleteket is hibásan használjuk, duplán eltorzítjuk a gondolatot. Egy bizonyos automatizmusa is van a nyelvnek, amely éppoly észrevétlenül működik – a tudat teljes kikapcsolásával –, mint az egyensúlyérzék; emez járásunkat, testtartásunkat szabályozza, amaz gondolkodásunkat. Ha az ember fülében működő egyensúlyérzék valamilyen oknál fogva megromlik, az ember tántorogni kezd s elesik; ha nyelvi érzéke satnyul el, akkor gondolatai kezdenek el bicegni, sántítani, botladozni, s végül hasra vágódnak. Mert ne felejtsük el, hogy fogalmakban gondolkodunk, s hogy ezeknek egyetlen megjelenési formája számunkra a szó, a mondat, a nyelv. Minél több szavunk van, minél hajlékonyabb a szófűzésünk, árnyalatosabb a mondatunk, annál pontosabban gondolkodunk, s minél pontosabban gondolkodunk, annál eredményesebben küzdhetünk a létért, azaz kenyerünkért és eszméinkért.

Déry Tibor

Postabontás

Szerkeszti:
Kovács Erika

Jöhet nappalra éjjel,
tavasz követ minden telet,
ígérem, hogy mindig
hű olvasótok leszek. – írta jókívánságai mellé Szokolcsák Alexandra munkácsi levelezőnk. Köszönjük jókívánságait és kedves versiképét.

Szopó Lívia homoki olvasónk arról számolt be, hogy nagy örömet szereztünk számára azzal, hogy megjelentettük a rajzát lapunkban. Boldogan tettük és tesszük továbbra is, ha küldtök nekünk szép munkákat. Köszönjük Lívia meleg szavait, gratulálunk a sikereihez!

Szabó Dániel derceni olvasónk szeretné megnevettetni az Irka-olvasókat:

A sün járkál a hordó körül. Egyszer csak idegesen felkiált:

– Mikor ér már véget ez a kerítés?

***

– Miért focizik olyan kevés lány?

– Mert nehéz 11 olyan lányt találni, akik hajlandók egyforma ruhában megjelenni.

***

Két bolha beszélget:

– Hol töltötted a nyarat?

– Egy vakondon.

Szabó Dániel nemcsak vicceivel lepett meg bennünket, hanem javaslataival is. Azt tanácsolja, hogy jelenjen meg az Irka mellett egy képeslap, ami több olvasót vonzana lapunkhoz, sőt úgy gondolja, hogy így nagyobb bevételhez juthatnánk, s így lenne módunk egy árvaházat vagy kórházat támogatni.

Ezek nagyon humánus gondolatok. Sajnos az Irka maga is támogatásra szorul. Mondhatnánk azt is, hogy a létünkért küzdünk…

Dani meghirdetné az Irka címlapjának a versenyét is. Mit gondoltok erről? Meg kellene változtatni a borítót, vagy jó így, ahogy már megszoktuk? Írjátok meg véleményeteket!

Az álom

Álmomban messze jártam:
réteken, tengereken.
Álmomban messze jártam –
még kis virágot is láttam.
Álmomban felhőkön jártam,
még angyalt is láttam.
Mikor felébredtem,
valóban angyalt láttam,
mert édesanyám két szemében
csillogást láttam.

Varga Nikolett, Csepe

Rigán Márk
5. osztály, Gálocs

Ki ír nekem?

Levelezni szeretnének

Csüdör Miklós (90201 Beregszász, Sevcsenko u. 41.) 16 éves. Kedvenc időtöltése a biciklizés és az utazás. Bármilyen korú lányok leveleit várja.

Mikita Tímea (Beregszászi járás, 90225 Rafajnaújfalu, Béke u. 59.) 11 éves. Kedvenc tantárgya a magyar irodalom és az ének. Gyűjti a Kinder-tojásban található játékokat és a plüssállatokat. Kedvenc időtöltése a kerékpározás és a zenehallgatás. 11-12 éves lányok és fiúk leveleit várja. Ígéri, hogy minden levélre válaszol.

Hegedüs Dalma (Beregszászi járás, 90225 Rafajnaújfalu, Petőfi u. 5.) 11 éves. Szeret zongorázni és furulyázni. Kedvenc tantárgya a földrajz és az angol. Gyűjti a plüssállatokat. 11-12 éves lányok és fiúk leveleit várja.

Badó Edina (Beregszászi járás, 90225 Rafajnaújfalu, Petőfi u. 3.) 11 éves. Kedvenc tantárgya a matematika, a magyar irodalom és a rajz. Gyűjti a matricákat és a plüssállatokat. Szeret kerékpározni és zenét hallgatni. 10-12 év közötti lányok és fiúk leveleit várja.

Tóth Gyöngyi (Ungvári járás, 89434 Nagygejőc, Gagarin u. 12.) 9 éves. Kedvenc időtöltése a rajzolás. Képeslapot, szalvétát és matricát gyűjt.

Kosztyu Krisztina (Ungvári járás, 89460 Tiszasalamon, Almás u. 7.) 11 éves. Szőke hajú, kék szemű lány. Kedvenc tantárgya a matematika, a magyar nyelv, az egészségtan és a torna. Hobbija az éneklés, a rajzolás, szeret táncolni. Kedvenc együttese a NOX. Kedvenc sorozata a Csacska angyal. 11-13 éves lányok leveleit várja.

Szokolcsák Alexandra (Munkácsi járás, 89657 Izsnyéte, Béke u. 119.) 15 éves. Kedvenc tantárgya az ukrán és az angol. Szeret magnózni, sétálni, kerékpározni. Vele egykorú fiatalok leveleit várja. Minden levélre válaszol.

Szokolcsák János (Munkácsi járás, 89657 Izsnyéte, Béke u. 119.) 12 éves. Kedvenc tantárgya a torna és az életvédelem, szeret focizni és asztaliteniszezni. 12 éves fiúk és lányok leveleit várja.

Juhász Attila
11 éves, Salánk

A 2006/4. szám megfejtései

17. oldal: A népi kalendárium szerint a novembert nevezzük Szent András havának.

20. oldal: Bogáncs (Fekete István egyik regényének címszereplője) puli.

22. oldal: A picula jelentése: régi (osztrák) 10 krajcáros ezüstpénz

23. oldal: Etiópia Afrikában található.

29. oldal: Skót vicc: Mi az, hogy egy skót? Három skót!

Rejtőzködő állatok: gnu, ló, őz, eb, zebu

Négy dobásból érj el három pontot! 46+3+33+18=100.

Szemfüles vagy? : a négykézláb nem illik a sorba.

Betűrejtvény: halánték

***

A 2006/5. szám megfejtései

17. oldal: A karácsonyfa-állítás szokását a németektől vettük át.

20. oldal: A téli napforduló napja december 21. Ekkor a leghosszabb az éjszaka.

22. oldal: A cseremiszeket más szóval mariknak nevezzük.

23. oldal: Az osztjákok (chantik) az Ob alsó folyásánál, a Tyumenyi területen élnek.

29. oldal: **Híres magyar utazó**: Kőrösi Csoma Sándor. Utazásának célja: az őshaza felkutatása

Állatos rejtvény: 1-j, 2-f, 3-g, 4-h, 5-e, 6-b, 7-i, 8-d, 9-c, 10-a.

Cukorkás feladat: 3 cukorka lehet azonos színű, de lehet mind különböző is. 6 cukorka között lehet 3 azonos színű, de lehet 2-2-2 más színű. 7 cukorka között már biztosan lesz 3 azonos színű.

Zoli és a bolt: Zoli, Toli, toló, póló, móló, moly, boly, bolt.

Kitöltőcske: Karácsony

***

Nyerteseink: *Ködöböc Ferenc* (Som), *Kota Ádám* (Kaszony), *Simon Adrienn* (Szernye), *Molnár László* (Szalóka), *Tóth Bettina*, *Birkner György*, *Juhász Dóra*, *Benedek Ilona* (Rát), *Orosz Éva* (Dercen), *Kulcsár Dávid* (Szürte)

Aranyhal

Kérések, kívánságok rovata

Nagyon szeretem az állatokat, szívesen olvasok róluk történeteket, verseket. Szeretném, ha az Irkában is lennének állatos versek.

Kiss Natália, Ungvár

Ha szereted az állatokról szóló történeteket, figyelmedbe ajánlom Fekete István műveit. De az ungvári költőnőnek, Szalai Borbálának is van egy csak állatokról szóló verseskötete, a Férjhez ment a cincér lánya című. A legközelebbi Irkában találsz majd egy „állatos oldalt”.

♥-es rovat

Kedves Irka!

Nem lehetne újraindítani a szíves oldalt? Nekem máris lenne egy problémám.

Van egy fiú, aki tetszik nekem. Azt mondják, én is tetszem neki. Mégis másik lánnyal lóg. Mit tegyek? Felejtsem el?

Kedves Éva!

Neved elhallgatását kérted, ezért ezt a szép női nevet választottam.

Leveledből kiderül, hogy érzelmeidről beszélsz osztálytársaidnak, barátaidnak, akik szerint Te is tetszel a kiválasztott fiúnak. Tudod, mindig az egyenes út a legrövidebb. Mi lenne, ha Neki mondanád el, hogy tetszik neked? Természetesen fel kell készülnöd az elutasításra, hisz magad mondod, hogy más lánnyal jár. A Ti korotokban még ritkán tartósak az érzelmek, lehet, mire ez az Irka megjelenik, már magadra sem ismersz Évában…

Szeretettel üdvözöl: ♥ Szilvi

Ha madár lennék...

Ha madár lennék, csak repülnék,
meg se állnék, le se szállnék.
Beszállnék én egy ablakba,
az ablakból jó anyámra.
Jó anyámnak csókot adnék,
boldog lennék, vígan élnék.

Ha madár lennék, meg se állnék,
csak repülnék, le se szállnék,
míg anyámra rá nem lelnék.

Árgyelán Éva, *13 éves, Beregszász*

Megrendelt történetek

A játékszabály egyszerű: két előre meghatározott szót kell egy mondatba vagy egy rövid történetbe belefoglalni. Természetesen, ha a két szónak csak nagyon kevés köze van egymáshoz, már nem is olyan egyszerű a dolog!

Megpróbálhatjuk például egy kurta mesében összehozni az egeret és a szivárványt, a tevét és a gyógyszerészt, a zsiráfot és a nyaksálat – hadd szárnyaljon a fantázia!

Ne nevess!

A játékosok körben ülnek. A kezdő játékos a bal oldali szomszédja felé fordulva valami vicces mozdulatot tesz (grimaszol, kiölti a nyelvét). Szomszédjának meg kell ismételnie ugyanezt anélkül, hogy nevetne vagy akár mosolyogna.

Az, aki akár csak egy picit elmosolyintja magát, kiesik a játékból.

Amikor a kör végére érnek, a kezdő játékos újabb kísérletet tesz szomszédja megnevettetésére. Az lesz a nyertes, aki a legtovább meg tudja őrizni komolyságát.

Játék ellentétekkel

Párokat alakítunk. A pár egyik tagja mond egy állítást, pl.: *Tavasz van, ragyog a nap.* A páros másik tagjának az a feladata, hogy ennek az állításnak az ellenkezőjét mondja: *Ősz van, esik az eső.* A szerepek cserélődnek.

Épp az ellenkezője!

Kiválasztunk (mondjuk egy kiszámoló segítségével) egy játékvezetőt, aki különböző utasításokat ad a játékosoknak. Az utasításokat épp fordítva kell végrehajtani. Pl. ha a játékvezető azt mondja, „Állj fel!”, akkor a játékosoknak le kell ülniük. Fontos, hogy az utasítások gyorsan következzenek egymás után.

Ki festette a legszebb hímes tojást?

Megtudod, ha a válaszok beírása után összeolvasod a sorkezdő betűket.

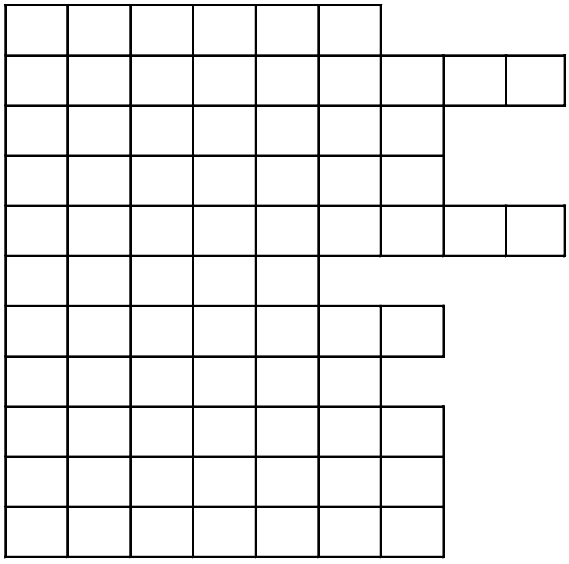

1. A Tisza egyik legnagyobb kárpátaljai mellékfolyója (ukránul Rika).
2. Ismert magyar építész (1814–1891).
3. Fővárosa Kijev.
4. Gyertyánliget folyója, Nagybocskónál ömlik a Tiszába.
5. Nagy zaj, lárma.
6. …….. *hava*. Radnóti Miklós regénye.
7. Déligyümölcs.
8. Sötét színű, bogyós gyümölcs.
9. Ungvártól 10 kilométernyire levő romváráról híres település.
10. Csajkovszkij operája.
11. A be, fel, le, át szó is az.

Juj, de könnyű!

Találd ki a vízszintes sorokban elhelyezett szavak kezdőbetűjét! Ha ez sikerül, akkor a kiemelt oszlopban egy természeti jelenség nevét kapod megfejtésként.

	A	K	O	N	D
	B	O	L	Y	A
	Í	M	Z	É	S
	R	A	N	K	A
	E	N	D	Ő	R

A tizenkettedik

Nézd meg figyelmesen az ábrákat, és ha rájössz, milyen logika szerint követik egymást, nem lesz nehéz megtölteni az utolsó, üres ábrát!

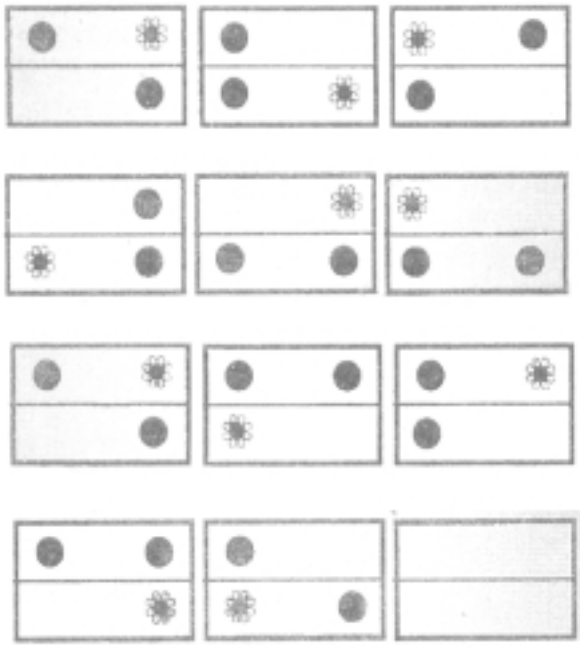

Matek Marci feladata

Matek Marci így mesélt barátainak:

Édesapám és édesanyám háromszor idősebbek nálam. Ők egyidősek. A húgom, Lili négy évvel fiatalabb, mint én.

A családunk tagjai összesen 100 évesek.

Meg tudjátok-e mondani, hány évesek vagyunk?

Mi hiányzik?

Ugyanazzal az értelmes, hárombetűs szóval egészítsd ki a következő betűcsoportokat úgy, hogy azok is értelmesekké váljanak.

SZÓ…; SZ… ; HA… ; KAP… ; …S ; …KONY, …CSA ; …NA ; …OL

Melyik szó neve a fűszernövény?

Beküldési határidő: 2007. április 20.

Tündérujjak

Kép textilből

Anyagszükséglet: rajzlap, olló, színes fonalak, ragasztó, filctollak, maradék szövet- vagy filcdarabok. (Mintás anyagokat válasszatok, ezek a minták adják a kép hangulatát.)

Rajzolj egy képet (tervet), majd keress olyan színű és mintájú anyagokat, amelyek megfelelnek a kép hangulatának!

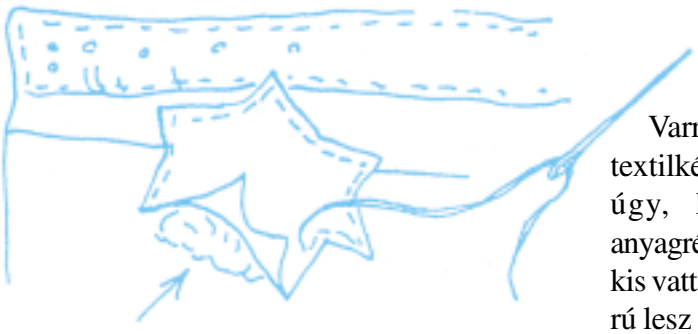

Varrogass össze egy textilképet darabokból úgy, hogy minden anyagrész alá tömsz egy kis vattát! Ettől domború lesz a kép.

Boda Margit

Húsvét

Elindult két titye-totya,
Csupa pihe kicsi kacsa!
Sárga volt a ruhácskájuk,
Friss, modern a frizurájuk.
Tavasz volt! Szép húsvét reggel,
Számoltak a vendégekkel.
Rendbe hoztak udvart, házat,
Sonkát főztek több mint százat!
Készült a sok hímes tojás,
Ajándéknak nem is kell más.
Kacsamama mosta, főzte,
Hápi fia festegette.
Várta őket sok-sok gyerek,
Vidám, ünneplő emberek.
Hímestojást osztogattak,
Közben jókat falatoztak.
Eljárták a kacsatáncot,
Imádták a vidámságot!
A kis „Hápi” dalolgatta,
Bárcsak mindig húsvét volna!

Kufár Róza

Locsolóvers

Hajnali harmatban,
Selyemfüves réten,
Ezer virág friss illatát
Kalapomba mértem.
Rozmaringos hintón
Repültem idáig,
Kék nefelejcs, tulipános,
Takaros házig.
Van ennek a háznak
Olyan virágszála,
Kinek harmat rózsavíztől
Kivirul orcája.

Gyárfás Endre

Húsvéti tojások

Afrikában
Húsvét tájban
Nagy forgalma van a boltnak:
Több festéket vásárolnak.
Nincsen ebben semmi furcsa;
A festeni való tojást
A derék struccanyó tojja.
Brazília
Bozótjában
Boltra szinte nincs is szükség:
Alig-alig kell a festék.
Nincsen ebben semmi furcsa;
A festeni való tojást
a kolibrianyó tojja.

Melyik állat nem tojásból kelt ki?

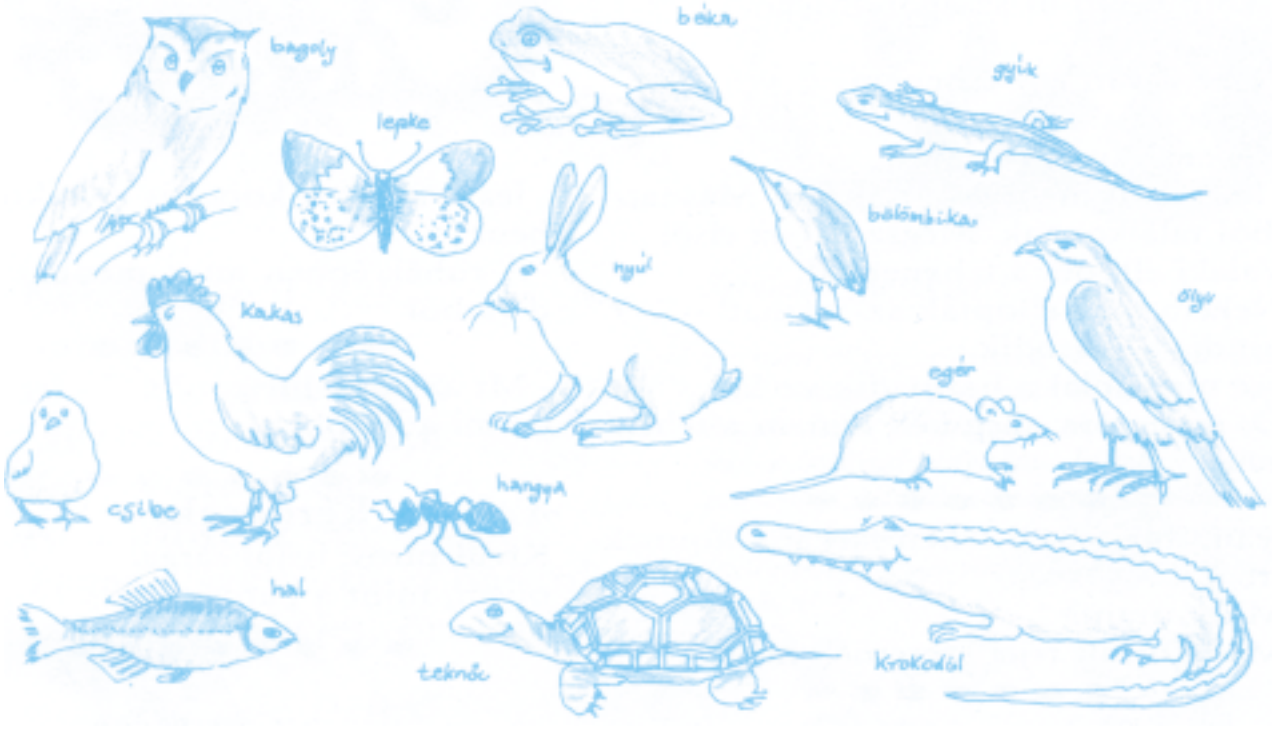

Miért nyúl a Nyúl?

Textilnyúl

Anyagszükséglete: 15x15 cm-es vászon, vatta, fonaldarabok, cérna, pici gombok.

Elkészítése: A 15x15 cm-es négyzetet kivágjuk a textilből, és nyuszit formálunk belőle kitöméssel és kötözéssel. Először a fejet tömjük ki, majd kötözzük, végül a testet.

Alul apró öltésekkel összevarrjuk. Fület, szemet, orrot varrunk neki textilből, illetve pici gombokból. A bajuszt fonalból sodorjuk és ragasztóval rögzítjük a fejre.

Merre induljon Panni?

Merre induljon Panni, hogy a húsvétra festendő tojásokat a tyúkanyó alól megszerezze?

A furulyavevés

(Magyar népmese)

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, volt egy gazdag, büszke, ágáló ember. Egyszer elküldte a két kisfiát a szomszéd faluba a vásárba, hogy vásároljanak maguknak egy-egy furulyát. Az ember tudta, hogy egy-egy furulyának az ára négy-öt forint, de a gyerekeknek adott nyolc-nyolc forintot, hogy vegyenek maguknak valami nyalánkságot is. Ment a két fiú nagy büszkén, hogy nekik milyen sok pénzük van, s találkoztak másokkal, szegényebbekkel, akiknek csak egy vagy két forintjuk volt, vagy éppenséggel egy sem, csak mentek a vásárba nézelődni. Nagyon nagyra volt vele a két fiú, hogy őnekik milyen sok pénzük van. Mikor odaértek a vásárba, megtalálták a furulyaáruló embert. Azt kérdi a nagyobbik fiú:

– Mit kér egy ilyen furulyáért?

Hát az ember adta volna négyért is, de gondolta, hogy ötöt kér, s aztán egyet elenged. Öt forintot kért.

A fiú nézegette egy kicsit a furulyát, s azt kérdezte az embertől:

– Ideadja nyolcért?

Az ember nagyot nézett, de gyorsan rámondta:

– Add ide a pénzt!

– Az öcsémnek is ad egyet nyolc forintért?

– Add ide a pénzt!

Odaadták, megkapták érte a furulyákat, s elkezdték fújni. Odamentek a többi gyerekhez, s dicsekedve mondták:

– Lám, hogy becsaptam az embert – azt mondja –, öt forintot kért, s én elcsaltam nyolcért!

Így aztán a hír eljutott haza az apjukhoz is. Az lesütötte a fejét, s szégyellte magát, hogy neki milyen buta fiai vannak. Máig is élnek, ha meg nem haltak.

Játékok kicsiknek (kevés eszközzel)

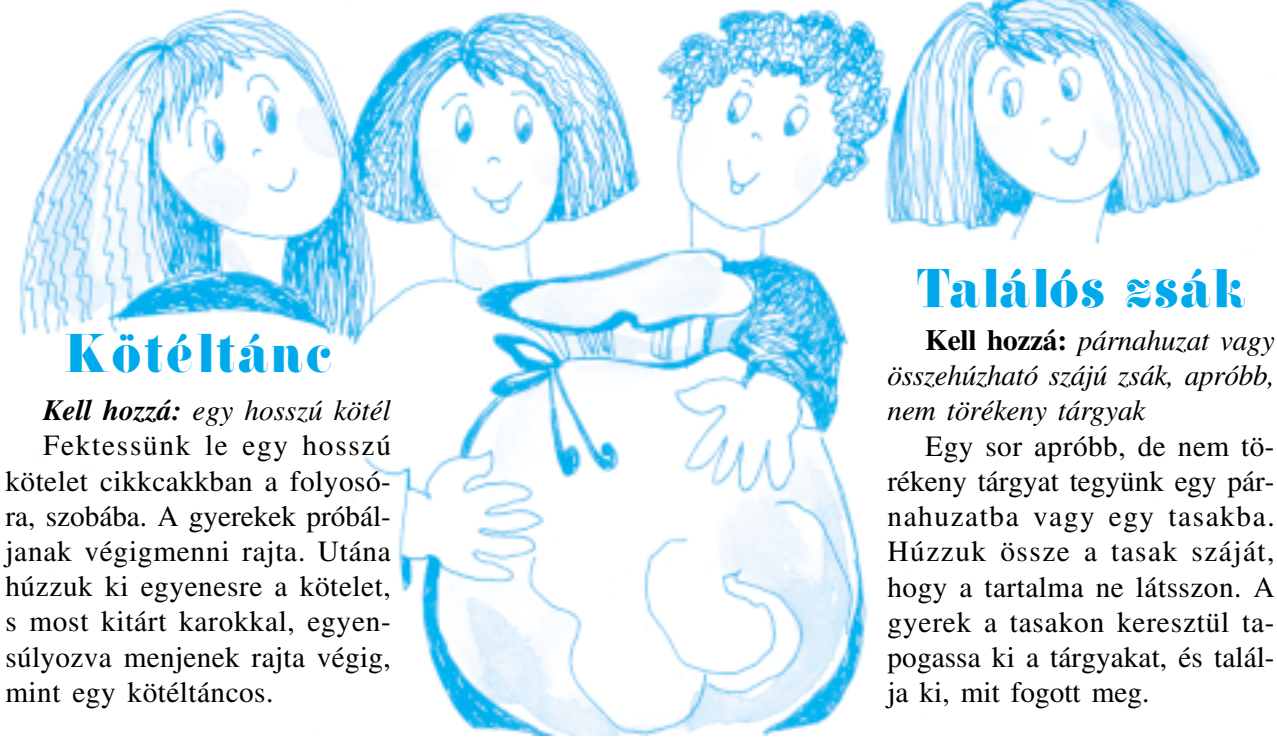

Kötéltánc

Kell hozzá: *egy hosszú kötél*

Fektessünk le egy hosszú kötelet cikkcakkban a folyosóra, szobába. A gyerekek próbáljanak végigmenni rajta. Utána húzzuk ki egyenesre a kötelet, s most kitárt karokkal, egyensúlyozva menjenek rajta végig, mint egy kötéltáncos.

Találós zsák

Kell hozzá: *párnahuzat vagy összehúzható szájú zsák, apróbb, nem törékeny tárgyak*

Egy sor apróbb, de nem törékeny tárgyat tegyünk egy párnahuzatba vagy egy tasakba. Húzzuk össze a tasak száját, hogy a tartalma ne látsszon. A gyerek a tasakon keresztül tapogassa ki a tárgyakat, és találja ki, mit fogott meg.

Hímes tojás

Tündérujjak

Készítsünk igazi hímes tojást! A népi mintás hímes tojások gyönyörűek! Először is egy írókát kell készíteni. Egy faágacskát (kb. 15-20 cm hosszút) felül bevágunk. A hasítékba helyezzük az írócsövet, amit pl. kiürült fém fogpasztás tubusból vághatunk és tekerhetünk. Úgy kell összetekerni, hogy üreges maradjon! Ezután belehelyezzük a faág hasítékába, és jól rákötözzük.

Kb. 10 dkg méhviaszt felolvasztunk, belemártjuk az írókát, és rajzolhatunk a tojásra. Ahol megírtuk, megrajzoltuk, ott nem fogja beszínezni a festék. Hogy mit is rajzoljunk? Természetesen eredeti, népi mintákat.
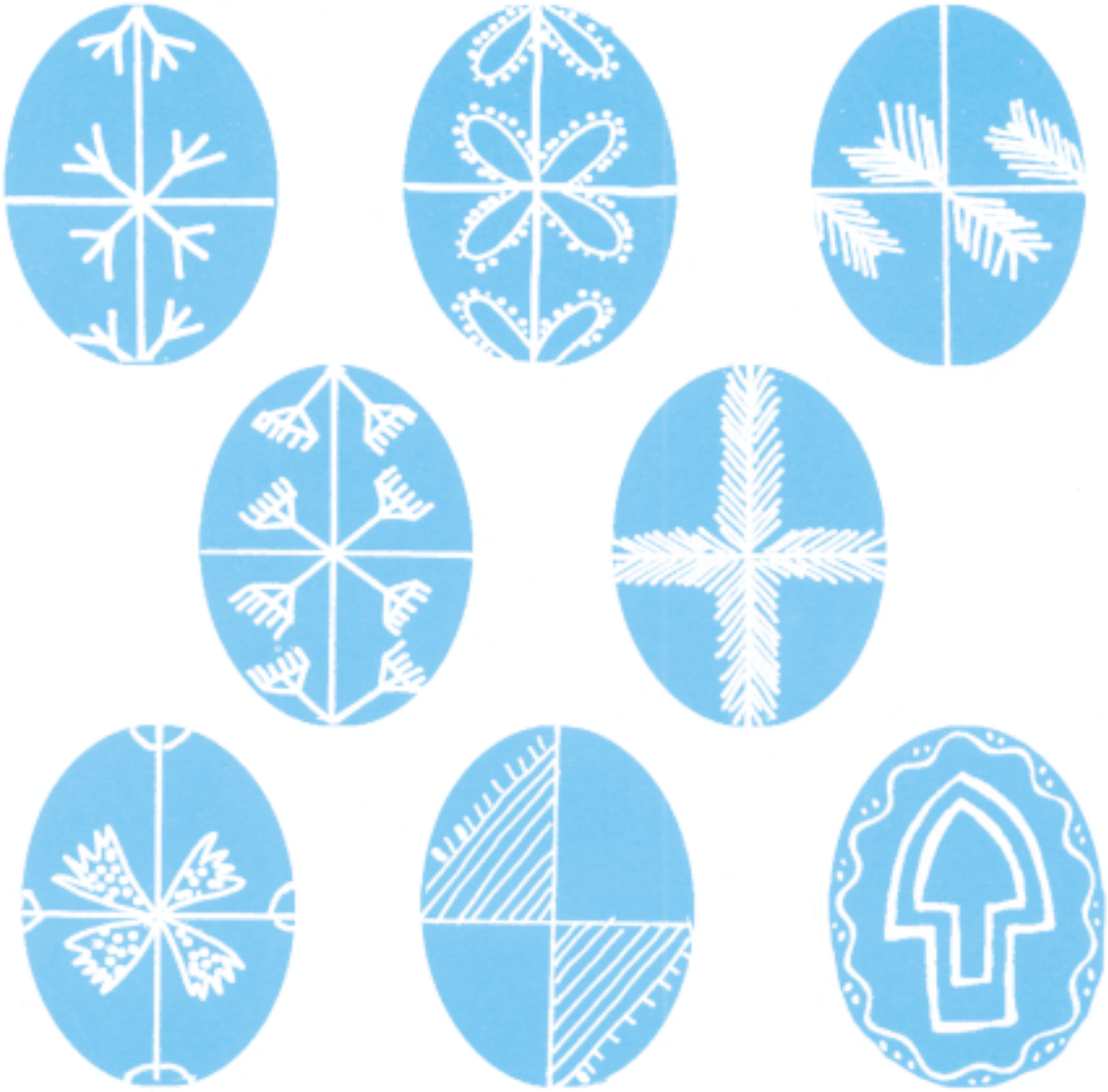
A népi minták jelek, szimbólumok. Fedezd fel őket! (Tyúklábas, fenyőágas, ásós, virágos, gereblyés stb.)